Toeristisch masterplan St. Eustatius: kansen voor de toekomst op een eiland

Interview met René Henkens, projectleider binnen WUR

Eind 2012 werd Alterra-medewerker René Henkens gevraagd een bijdrage te leveren aan een symposium over toerisme en duurzame ontwikkeling op het eiland St. Eustatius. Hij deed dit binnen het kader van het door het Ministerie van EZ en WUR gefinancierde onderzoeks-programma TripleP@Sea, gericht op het ontwikkelen van ecosysteemdiensten in kustgebieden. Hierdoor kwam hij in contact met de St. Eustatius Tourism Development Foundation, de lokale overheid en onder-nemers die toerisme op het eiland verder willen ontwik-kelen. Dit was aanleiding om in 2014 binnen het pro-gramma TripleP@Sea aan de slag te gaan met een Toeristisch Masterplan voor het eiland. Omdat hiervoor kennis nodig is vanuit verschillende disciplines zocht hij samenwerking met leerstoel-groepen van Wageningen Universiteit. MSc studenten kunnen op St. Eustatius in een prachtige omgeving gedurende een langere periode data verzamelen voor hun MSc thesis. Samen met de universiteit heeft hij het afgelopen jaar een 5-tal studenten mede-begeleid. Deze studenten verzamelen informatie over toerisme, natuur, cultuurhistorie en het landschap. In 2015 gaat dit nog door. Dit alles dient ervoor om een solide basis te leggen onder het Masterplan.

Wat wil je uiteindelijk bereiken?

'Ik wil dat het Toeristisch Masterplan uiteindelijk uitgevoerd gaat worden en daarmee een bijdrage levert aan een duurzamere ontwikkeling op het eiland. Om een duurzamere ontwikkeling tot stand te kunnen brengen is het belangrijk dat die gedragen wordt door de lokale bevolking: die moet de voorgenomen ontwikkeling zien zitten, anders wordt er niet meegewerkt. Daarom zal het Masterplan zich niet alleen moeten richten op de inhoud, maar ook op het organiseren van samenwerking binnen een netwerk. Kortom, binnen het Masterplan komen inhoud en proces samen.'

Hoe wil je dat uiteindelijk bereiken?

'Ik hoor bij de gelukkige groep die al op het eiland is geweest om zelf te ervaren wat er gaande is en hoe men (samen-)werkt. Wat mij meteen opviel, en bevestigd werd door de studenten die er geweest zijn, is dat initiatieven vooral kans van slagen hebben wanneer er een bottom-up aanpak wordt gevolgd. Ook is het eiland de afgelopen jaren veelvuldig bezocht door onderzoekers en adviseurs die zich kwamen oriënteren en informatie verzamelden. De uitdaging is nu om de volgende stap te zetten waarbij de inzet van studenten met uiteenlopende inhoudelijke achtergrond een belangrijke rol kan spelen. Zij maken gebruik van de bestaande kennis en verzamelen nieuwe data. Met hun frisse ideeën en jeugdige enthousiasme blijken ze goed in staat de bevolking te

enthousiasmeren. Dit versterkt de behoefte om vanuit een Wageningse integrale aanpak samen te blijven werken waarbij de studenten mede ondersteund kunnen worden door onderzoekers vanuit de verschillende instituten als IMARES, LEI en Alterra.'

Wat is jouw rol binnen het geheel?

'Ik zie mezelf vooral als coördinator om integraal binnen Wageningen UR te komen tot een Toeristisch MasterPlan voor St. Eustatius. Denkend aan de uitvoering van het Masterplan komen ook aspecten rondom training en opleiding van ondernemers en werknemers aan de orde. Het is immers de bedoeling dat het toerisme kansen biedt aan de lokale bevolking en niet dat alles en iedereen van elders moet worden aangevlogen. Het lokale onderwijs zou beter moeten aansluiten op een toekomst op het eiland, bijvoorbeeld door een toerisme curriculum te integreren in het lesprogramma. Hiervoor denk ik aan samenwerking met partijen buiten WUR die kennis hebben van de gastvrijheidseconomie. Logischerwijs komt dan ook een NHTV in beeld en het samenwerkingsverband Celth* waar NHTV en WUR onderdeel van uit maken.'

Wat is jouw belangrijkste ervaring tot nu toe?

Het is een prachtig eiland met de nodige problemen maar ook potentie als het gaat om toerismeontwikkeling. St. Eustatius wordt wel geafficheerd als 'The Caribbean's Hidden Treasure' en daar kan ik me wel in vinden. Momenteel is het op het eiland heerlijk onthaasten, maar dat was vroeger wel anders getuige de vele sporen die herleiden naar de tijd van de West-Indische Compagnie toen het kleine eiland een wereldhaven was. Zowel op het land als onder water zijn overblijfselen uit die tijd te zien, zoals het Fort Oranje bovenop de klif en de met koraal begroeide galjoenwrakken. Ook de natuur is indrukwekkend met ongerepte koraalriffen op de flanken van de vulkaan, grote (ongevaarlijke) haaien, zeeschildpadden en tropisch bos met woudreuzen in de krater van de vulkaan. Als ik terug kijk op de ervaringen tot nu toe, kom ik tot de conclusie dat in 2015 onder andere meer aandacht besteed moet worden aan de wensen van de lokale bevolking. Toerisme verder ontwikkelen is zeker mogelijk, maar vanuit de duurzaamheidsgedachte moet dat wel zoveel mogelijk gebeuren in samenwerking met de eilandbewoners. Ook moet er meer aandacht komen voor de beïnvloeding van besluitvormingsprocessen. We kunnen met zijn allen een mooi plan verzinnen, maar er liggen er vast al veel meer in een la te verstoffen. Dat willen we in dit geval met zijn allen graag zien te voorkomen'.

* Samenwerking met Celth zou ook passen binnen de 3 thema's van het actieprogramma dat opgesteld is door het topteam Gastvrijheidseconomie en waarvoor Celth de trekker is: innovatie en cross-overs, human capital en zingeving en maatschappelijke betrokkenheid.

Artikel verschenen in de Nieuwsbrief Recreatie en Ruimte, nummer 33, februari 2015